

Izba Domów Maklerskich

Rekomendacja dobrych praktyka w zakresie raportowania ex post

Definicje kosztów i opłat wykorzystywane na potrzeby raportów ex post dla akcji, obligacji, instrumentów pochodnych, ETF, oraz innych instrumentów zapisanych na rachunkach inwestycyjnych,

1. **Firma inwestycyjna** – firma inwestycyjna, o której mowa w art. 3 pkt 33 Ustawy o obrocie.
2. **Bank** – bank z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o którym mowa w art. 70 ust. 2 Ustawy o obrocie.
3. **Wartość początkowa inwestycji** – wycena na dzień 31 grudnia poprzedniego roku lub inny ustalony dzień, w którym rozpoczęto świadczenie usług lub ostatnia znana wycena, przy instrumentach notowanych w innej niż polski złoty walucie, wartość ta jest obliczona wg kursu NBP na dzień 31 grudnia poprzedniego roku albo na dzień rozpoczęcia inwestycji wszystkich instrumentów finansowych (ujęta per instrument finansowy) i środków pieniężnych na rachunku inwestycyjnym.
4. **Wartość końcowa inwestycji** – wycena na dzień 31 grudnia roku, którego dotyczy Raport lub inny ustalony dzień, w którym zakończono świadczenie usług lub ostatnia znana wycena, przy instrumentach notowanych w innej niż polski złoty walucie, obliczona wg kursu NBP na dzień 31 grudnia roku, którego dotyczy Raport, albo na dzień zakończenia inwestycji wszystkich instrumentów finansowych i środków pieniężnych na rachunku inwestycyjnym. W odniesieniu do działalności Banków w przypadku obligacji może nie być znana wartość końcowa inwestycji, z uwagi na to, że klienci mogą zawierać transakcje kupna/sprzedaży na GPW/Catalyst bez pośrednictwa Banku.
5. **Okres Raportowy** – okres obejmujący rok kalendarzowy od 1 stycznia do 31 grudnia, za który sporządzany jest Raport lub inny ustalony okres świadczenia usługi.
6. **Usługa** – usługa maklerska, inwestycyjna oraz inna wykonywana przez Firmę inwestycyjną lub Bank podlegająca wymogom raportowania kosztów zgodnie z MiFID II / Rozporządzeniem 2017/565.
7. **Koszty Usługi** – wyodrębnione według specyfiki Firmy inwestycyjnej lub Banku koszty poszczególnych usług jak np.: usługa doradztwa, usługa przechowywania instrumentów finansowych, usługa przyjmowania i przekazywania zleceń, usługa wykonywania zleceń, usługa oferowania (wynagrodzenie z tytułu przygotowania dokumentacji, przeprowadzenia emisji oraz obsługi danej emisji), usługa prowadzenia rachunku. Koszt usługi powinien być prezentowany dla każdej z usług osobno.

8. **Oplata z tytułu prowadzenia rachunku maklerskiego** – okresowa opłata za prowadzenie rachunku instrumentów finansowych oraz służącego do jego obsługi rachunku pieniężnego określona w umowie z klientem lub innym obowiązującym klienta dokumencie (regulamin świadczenia usług, taryfa opłat i prowizji).
9. **Oplata z tytułu otwarcia/zamknięcia rachunku maklerskiego** – jednorazowa opłata za otwarcie/zamknięcie rachunku maklerskiego klienta przez Firmę inwestycyjną, określona w umowie z klientem lub innym obowiązującym klienta dokumencie.
10. **Oplata za transfer instrumentów finansowych** – opłata za przeniesienie instrumentów finansowych pomiędzy rachunkami.
11. **Prowizja maklerska - opłata za nabycie/zbycie instrumentu finansowego** - prowizja od transakcji realizowanych w obrocie zorganizowanym lub zagranicznych rynkach regulowanych lub zagranicznych zorganizowanych platformach obrotu pod warunkiem, że transakcje te zostały rozliczone automatycznie.
12. **Oplata za IPO, SPO** – opłata od transakcji z tytułu subskrypcji w ofertach publicznych. Jest to opłata ponoszona przez klienta w związku z objęciem/nabyciem instrumentów finansowych na podstawie składanych zapisów w ofercie publicznej w związku z wykonywanymi przez Firmę inwestycyjną lub Bank czynnościami oferowania instrumentów finansowych oraz przyjmowania i przekazywania zleceń.
13. **Oplata powiernicza** – opłata za przechowywanie instrumentów finansowych określona w umowie z klientem lub innym obowiązującym klienta dokumencie,
14. **Oplaty związane z innymi dyspozycjami klienta – opłaty bezpośrednio związane ze świadczeniem usługi inwestycyjnej**, w szczególności opłaty za wydawanie zaświadczeń, wydruki (wyciąg, historia rachunku), wystawienie instrukcji, dokonanie blokady (na życzenie klienta), wydanie świadectwa depozytowego, opłata za dyspozycje uczestnictwa w WZA, opłata za wykonanie przelewu pieniężnego, wypłaty, inne opłaty przewidziane w tabel opłat i prowizji.
15. **Oplata za doradztwo inwestycyjne** - opłata za usługę, o której mowa w art. 69 ust. 2 pkt 5 Ustawy o obrocie.
16. **Oplata za przewalutowanie** – opłata za zmianę waluty należności lub zobowiązania finansowego.
17. **Pozostałe koszty i opłaty** – inne określone w umowie z klientem koszty i opłaty związane ze świadczeniem usługi inwestycyjnej przez Firmę inwestycyjną lub Bank na jego rzecz, takie jak m.in.: opłata za dostęp do notowań, opłata za korespondencję, opłaty związane z kredytem maklerskim (udzielonym na zakup instrumentów finansowych), opłaty za dodatkowe funkcjonalności związane z aplikacją inwestycyjną lub systemem internetowym, za pomocą, którego Firma inwestycyjna świadczy usługi maklerskie dla klientów lub inny dodatkowo płatny serwis usług
18. **Świadczenia otrzymane przez Firmę inwestycyjną lub Bank od podmiotów trzecich** – są to świadczenia pieniężne lub niepieniężne, które Firma inwestycyjna

lub Bank otrzymuje od towarzystw funduszy inwestycyjnych, funduszy inwestycyjnych lub innych podmiotów trzecich, w związku ze świadczonymi usługami maklerskimi lub usługami świadczonymi na podstawie 70 ust. 2 Ustawy o obrocie z wyłączeniem wynagrodzenia z tytułu świadczenia usług maklerskich na rzecz swoich klientów,

19. **Stała opłata za zarządzanie** – należne Firmie inwestycyjnej lub Bankowi wynagrodzenie za podejmowane i realizowane decyzje inwestycyjne na rachunek klienta w ramach środków pieniężnych lub instrumentów finansowych pozostawionych przez klienta do dyspozycji Firmy inwestycyjnej lub Banku (usługa zarządzania portfelem), podawana jako wartość procentowa aktywów i określona w umowie z klientem.
20. **Opłata za wynik** – wynagrodzenie Firmy inwestycyjnej lub Banku w formule „success fee” za osiągnięte, w związku z usługą zarządzania portfelem, wyniki inwestycyjne powyżej poziomu określonego w umowie z klientem.
21. **Podatek** – podatek pobierany zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i zapłacony w imieniu klienta przez Firmę inwestycyjną lub Bank (którego płatnikiem na rzecz klienta jest Firma inwestycyjna lub Bank), przykładowo: zryczałtowany podatek dochodowy pobierany od przychodów z dywidend oraz innych przychodów (dochodów) z udziału w zyskach osób prawnych, udziału w funduszach kapitałowych, odsetek i dyskonta od papierów wartościowych (w tym obligacji), podatek od z odsetek lub innych przychodów od środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku klienta lub innych formach przechowywania środków (np. odsetek od lokat overnight), podatek transakcyjny na rynkach zagranicznych w tym ew. opłaty za przelewy posttransakcyjne. Nie dotyczy podatku od dochodów uzyskanych z odpłatnego zbycia papierów wartościowych, pochodnych instrumentów finansowych lub walut wirtualnych oraz zobowiązań podatkowych klienta wynikających z zawieranych transakcji zabezpieczających, którego płatnikiem jest klient.
22. **Całkowite koszty i opłaty** – oznacza łączną kwotę wymienionych w punkcie 29 kosztów, podatków i opłat.
23. **Zwrot z inwestycji** – kwota zwrotu z inwestycji określona jako różnica w wycenie aktywów na początek i koniec Okresu Raportowego po odjęciu wartości sumy wpłat i transferów przychodzących i dodaniu sumy wypłat i transferów wychodzących w trakcie Okresu Raportowego. Wartość transferu to cena rynkowa (lub ustalana zgodnie z zasadami rachunkowości) z dnia transferu.
24. **Zysk z inwestycji z uwzględnieniem kosztów (Zk)** – dodatni zwrot z inwestycji z uwzględnieniem kosztów, czyli po poniesieniu wszystkich kosztów przez klienta
25. **Zysk z inwestycji bez uwzględnienia kosztów (Zbk)** – zysk z inwestycji z uwzględnieniem kosztów (Zk) po dodaniu Całkowitych kosztów i opłat (K). Stanowi zysk, jaki osiągnąłby klient na inwestycji, gdyby nie poniósł żadnych kosztów, zgodnie z poniższym wzorem:

$$\mathbf{Zbk = Zk + K}$$

26. **Strata z inwestycji z uwzględnieniem kosztów (Sk)** – ujemny zwrot z inwestycji z uwzględnieniem kosztów (wartość bezwzględna)

27. **Strata z inwestycji bez uwzględnienia kosztów (Sbk)** – strata z inwestycji z uwzględnieniem kosztów (Sk) po odjęciu Całkowitych kosztów i opłat (K). Stanowi wartość bezwzględną straty, jaką poniósłby klient na inwestycji, gdyby nie poniósł żadnych kosztów, zgodnie ze wzorem:

$$\mathbf{Sbk = |Sk| - K}$$

28. **Wpływ na zwrot z inwestycji (W)** – stanowi procentowe pomniejszenie zysku klienta na inwestycji lub powiększenie straty klienta na inwestycji. Klient w zależności od sytuacji otrzymuje w prostej i zwięzłej formie następujące informacje:

a) w przypadku gdy po poniesieniu wszystkich kosztów klient osiągnął zysk (Zk), klient otrzymuje informację o procentowym pomniejszeniu zysku zgodnie z poniższym wzorem:

$$\mathbf{W = K/Zbk*100\%}$$

b) w przypadku, gdy po poniesieniu wszystkich kosztów klient osiągnął stratę (Sk), klient otrzymuje informację o procentowym powiększeniu straty zgodnie z poniższym wzorem:

$$\mathbf{W = K/Sbk*100\%}$$

c) w przypadku, gdy przed uwzględnieniem kosztów klient osiąga zysk (Zbk), natomiast po poniesieniu wszystkich kosztów i opłat klient osiąga stratę (Sk), klient otrzymuje informację o osiągnięciu zysku przed uwzględnieniem kosztów i opłat oraz o poniesieniu straty po ich uwzględnieniu. Zatem za całość straty odpowiadają poniesione opłaty i koszty, które przewyższyły potencjalny zysk.

d) w przypadku, gdy klient bez uwzględnienia kosztów nie osiągnął ani zysku ani straty (Zbk=0), natomiast po poniesieniu wszystkich kosztów klient osiągnął stratę (Sk), klient otrzymuje informację o tym, że za całość poniesionej przez klienta straty odpowiadają poniesione koszty i opłaty.

29. Wymienione w pkt. 7-17, 19-21 koszty, podatki i opłaty mogą być prezentowane w następujących kategoriach zbiorczych:

- w przypadku kosztów i opłat naliczanych przez Firmę inwestycyjną lub Bank w związku ze świadczeniem usług inwestycyjnych i/lub dodatkowych:

a) Opłaty jednorazowe związane ze świadczeniem usługi inwestycyjnej¹, na które składają się: Opłata z tytułu otwarcia/zamknięcia rachunku maklerskiego.

b) Opłaty bieżące związane ze świadczeniem usługi inwestycyjnej², na które składają się: Opłata z tytułu prowadzenia rachunku maklerskiego, Opłata za transfer instrumentów finansowych, Opłata powiernicza, Opłaty związane z innymi dyspozycjami klienta, Stała opłata za zarządzanie, Opłata za doradztwo inwestycyjne, Opłata za przewalutowanie inna niż w punkcie c).

c) Wszystkie koszty i opłaty związane z transakcjami zainicjowanymi w trakcie świadczenia usługi inwestycyjnej³, na które składają się: Prowizja maklerska, opłaty subskrypcyjne i za umorzenie⁴, marże (uwzględnione w cenie transakcji), Pozostałe koszty i opłaty, Podatki, Opłata związana z wygaśnięciem kontraktu terminowego, Opłata za IPO, SPO⁵, Opłata za przewalutowanie związana z transakcją.

d) Wszelkie opłaty związane z usługami dodatkowymi⁶ na które składają się: Pozostałe koszty i opłaty, w części nieuwzględnionej powyżej, w zakresie, w jakim dotyczą usług inwestycyjnych.

e) Koszty dodatkowe, na które składają się: Opłata za wyniki, opłata za przelewy, opłaty za pozostałe czynności maklerskie.

- w przypadku kosztów i opłat związanych z instrumentem finansowym:

a) **Opłaty jednorazowe⁷**, na które składają się: opłaty zawarte w cenie albo jako dodatek do ceny instrumentu finansowego takie jak opłata strukturalna⁸, opłata manipulacyjna, opłata dystrybucyjna.

b) **Opłaty bieżące⁹**, na które składają się bieżące opłaty odliczone od wartości instrumentu finansowego, np. opłaty za zarządzanie, opłaty za ryzyko, opłaty za utrzymanie otwartej pozycji, inne opłaty ponoszone przez twórców produktów odliczane od ceny instrumentu w tym opłaty związane z kontraktami typu *swap*, koszty i podatki od pożyczki papierów wartościowych, koszty finansowania, koszty usług, Pozostałe koszty i opłaty w zakresie w jakim dotyczą instrumentu finansowego¹⁰.

¹ Wszystkie koszty i opłaty uiszczane na rzecz firmy inwestycyjnej na początku lub na końcu świadczenia usług inwestycyjnych.

² Wszystkie koszty i opłaty bieżące uiszczane na rzecz firm inwestycyjnych za wykonanie usług na rzecz klienta.

³ Wszystkie koszty i opłaty związane z transakcjami realizowanymi przez firmę inwestycyjną lub inne podmioty.

⁴ Jeżeli ponoszone bezpośrednio na rzecz Firmy inwestycyjnej lub Banku.

⁵ Prezentacja kosztów za IPO, SPO zgodnie z Q&A

⁶ Wszelkie koszty i opłaty związane z usługami dodatkowymi, nieuwzględnione w wyżej wymienionych kosztach.

⁷ Wszystkie koszty i opłaty (uwzględnione w cenie lub wskazane jako dodatek do ceny instrumentu finansowego) uiszczane na rzecz dostawców produktów na początku lub na końcu inwestowania w instrument finansowy.

⁸ Opłata pobierana przez twórców strukturyzowanych produktów inwestycyjnych za strukturyzację produktów.

⁹ Wszystkie koszty i opłaty bieżące związane z zarządzaniem produktem finansowym, które zostały odliczone od wartości instrumentu finansowego w trakcie inwestowania w instrument finansowy.

¹⁰ Np. opłaty związane z kredytem maklerskim udzielonym na zakup instrumentów finansowych.

- c) **Koszty związane z transakcjami**¹¹, na które składają się: opłaty ponoszone w strukturze instrumentu finansowego, np. prowizje maklerskie, opłaty subskrypcyjne, opłaty za umorzenie marże uwzględnione w cenie transakcji, Podatek, Koszty przewalutowania, których wysokość wpływa na wartość produktu.
- d) **Koszty dodatkowe**, na które składają się: opłaty za wyniki.

Komentarz i objaśnienie do definicji „zwrotu z inwestycji” i „wpływu na zwrot z inwestycji”

Należy przede wszystkim zdefiniować, czym jest **wpływ** na zwrot z inwestycji. Inaczej będzie definiowany, gdy klient osiąga zysk z inwestycji, a inaczej gdy osiąga stratę:

- 1) Gdy klient osiągnął zysk – koszty obniżyły zysk → należy zatem pokazać procentowe obniżenie zysku,
- 2) Gdy klient poniósł stratę – koszty powiększyły stratę → należy zatem pokazać procentowe powiększenie straty.

Wpływ na zwrot:

1) Gdy klient osiągnął zysk „na czysto” (po uwzględnieniu, czyli poniesieniu kosztów) to koszt jest czynnikiem, który obniżył jego potencjalny zysk (czyli zysk jaki klient osiągnąłby na inwestycji, gdyby nie ponosił kosztów, zysk nieuwzględniający kosztów), stąd konieczność odniesienia kosztów właśnie do tej wielkości jaką jest „potencjalny zysk bez kosztów”. Zatem koszty (K) dzielimy przez potencjalny zysk (nieuwzględniający kosztów) (Zbk), aby obliczyć o ile procent „potencjalny zysk” został obniżony przez koszty, czyli de facto jaki był **wpływ** kosztów na zysk klienta.

W – wpływ kosztów na zysk

K – koszty

Zbk – zysk bez uwzględniania kosztów (potencjalny zysk bez odjęcia kosztów)

$$W=K/Zbk*100\%$$

Np.

Klient osiągnął zysk po poniesieniu kosztów (Zk) w wysokości 800. Koszty (K) wyniosły 200, zatem zysk na samej inwestycji bez uwzględnienia kosztów (Zbk) wyniósłby 1000.

K=200, Zk= 800, Zbk=1000

$W=200/1000*100\%=20\%$

¹¹ Wszystkie koszty i opłaty ponoszone w związku z nabyciem i zbyciem inwestycji.

Zatem zysk klienta na inwestycji (potencjalny, gdyby nie było kosztów) został pomniejszony o 20% przez poniesione koszty.

2) Gdy klient osiągnął stratę po uwzględnieniu kosztów (poniesieniu kosztów przez klienta) to koszt jest czynnikiem, który powiększa stratę klienta. Badając wpływ należy zatem wykazać, o ile procent ta strata (mierzona w wartościach bezwzględnych) została powiększona przez koszty. W tym celu należy w pierwszej kolejności wyliczyć stratę bez poniesionych kosztów (potencjalną stratę jaką klient osiągnąłby, gdyby nie ponosił żadnych kosztów) i wyliczyć o ile procent koszty dodatkowo powiększyły tą stratę.

W – wpływ kosztów na stratę klienta

Sk – strata całkowita (z poniesionymi kosztami)

Sbk – strata bez kosztów (bez uwzględniania kosztów)

$$W=K/Sbk*100\%$$

Np.

Klient poniósł stratę z uwzględnieniem kosztów w wysokości 1000. Gdyby nie koszty to poniósłby stratę jedynie w wysokości 800. Zatem koszty powiększyły stratę o dodatkowe 200.

$$K=200$$

$$Sk=1000$$

$$Sbk=800$$

$$W=200/800*100\%=25\%$$

(Ponieważ strata jest mierzona w wartościach bezwzględnych, wszystkie obliczenia są dokonywane na wartościach dodatnich!)

Strata klienta, którą klient osiągnął na samej inwestycji (bez uwzględniania poniesionych kosztów) w wysokości 800 została powiększona o dodatkowe 200 i ostatecznie klient osiągnął stratę w wysokości 1000. Zatem strata na samej inwestycji (800) została powiększona o 25% (200 w odniesieniu do 800). I to jest właśnie wpływ na stratę klienta – powiększenie straty o 25%.

Kluczem zrozumienia powyższej koncepcji jest kwestia prawidłowego doboru mianownika czyli de facto punktu odniesienia dla kosztów aby wyliczyć ich wpływ. Wpływem jest pomniejszenie zysku lub powiększenie straty. W przypadku zysku mianownikiem jest kwota wyższa czyli 1000, gdyż koszty obniżają zysk. W przypadku straty jest to kwota niższa (800) bo koszty powiększają stratę.

Zatem dobór mianowników wygląda następująco:

1) Zysk bez uwzględniania kosztów to zysk potencjalny, nieobciążony kosztami (Zbk)

Zbk = zysk rzeczywisty (realny, po odjęciu kosztów) (Zk) + koszty (K);

2) Strata bez uwzględniania kosztów (nieobciążona kosztami, strata gdyby kosztów nie było, na samej inwestycji) (Sbk)

$Sbk = \text{Strata realna, rzeczywista klienta (Sk)} - \text{koszty (K)}$.

Należy zwrócić uwagę, że potencjalny zysk (bez uwzględniania kosztów, Zbk) jest większy od zysku rzeczywistego (po uwzględnianiu kosztów, Zk), a potencjalna strata (bez uwzględniania kosztów, bez obciążenia klienta kosztami, Sbk) jest mniejsza od rzeczywistej (realnej, po uwzględnianiu kosztów, Sk).

Obliczanie wpływu na zwrot:

Najpierw należy sprawdzić, jaki rzeczywisty zwrot z inwestycji osiągnął klient, tj. ile wyniósł jego zysk lub strata po uwzględnieniu wszystkich poniesionych kosztów i opłat. Jeśli osiągnął zysk to należy koszty odnieść do zysku rzeczywistego (Zk) powiększonego o koszty (K) czyli Zbk.

W przypadku, w którym klient osiągnął rzeczywistą stratę (Sk) to należy koszty odnieść do straty bez kosztów (Sbk) czyli straty rzeczywistej (Sk) pomniejszonej o koszty (wszystko w wartościach dodatnich).

Przypadki skrajne

1) Gdy klient osiąga zysk bez uwzględniania kosztów (Zbk) ale po uwzględnianiu kosztów jest już strata (Sk), np.

$K=200, Zbk=100, Sk=-100$

$W=200/100*100\%=200\%$

W skrajnych przypadkach, gdy zysk będzie bardzo mały, wykazywanie procentowego wpływu kosztów i opłat może nie być właściwe (ze względu na niewielką wartość odniesienia i możliwe zniekształcone, wysokie wyniki). W takim przypadku wystarczający jest komunikat, że potencjalny zysk klienta nie tylko został całkowicie „pochłonięty” przez koszty i opłaty, ale została wygenerowana dodatkowa strata.

Zatem, klient powinien otrzymać jasną informację, że koszty i opłaty przewyższyły jego potencjalny zysk na tej inwestycji i dodatkowo wygenerowały stratę oraz, że za całość straty odpowiadają poniesione koszty i opłaty.

2) Klient osiągnął zysk przed uwzględnieniem kosztów ale po uwzględnianiu kosztów jego wynik wynosi zero

$K=200$

$Zbk=200$

$Zk=0$

$W=200/200*100\%=100\%$

Interpretacja:

Zysk klienta został całkowicie „pochłonięty” przez koszty. Zatem wpływ na zwrot z inwestycji wynosi 100%.

3) Klient na samej inwestycji wyszedł „na zero”, a po doliczeniu wszystkich kosztów wygenerowana została strata.

Cała strata wynika z poniesionych kosztów i taką informację klient powinien otrzymać.

$$K=200$$

$$Zbk=0$$

$$Sk=200$$

Takiej sytuacji nie można wyrazić zaproponowanym matematycznym wzorem, ponieważ nie jest możliwe dzielenie przez liczbę przez „0”.

Klient powinien otrzymać zatem jasną informację, że całość jego straty stanowią poniesione koszty wraz z przekazaniem komunikatu, że z uwagi na zerowy zysk, obliczenie wpływu kosztów na zwrot jest matematycznie niemożliwe.

4) Klient nie wygenerował żadnego wyniku – „zero”. Tzn. że nic nie wpłacił, rachunek przez cały okres był równy zero lub przez cały okres przetrzymywał niezmiennie saldo.

Nie poniósł żadnych kosztów – rachunek bez opłat.

$$K = 0$$

$$Zbk = 0$$

$$Zk = 0$$

Nie można tego matematycznie wyrazić, bo nie możemy dzielić przez „0”.

Klient powinien otrzymać informację, że nie został obciążony żadnymi kosztami z uwagi na brak zawieranych w danym okresie transakcji, brak opłat za utrzymywanie środków na koncie lub inne czynniki wpływające na zerowy wynik i zerowe koszty.

5) Klient otrzymywał dywidendy i nie poniósł żadnych kosztów.

Klient nie wykonywał ruchów na koncie, tylko otrzymał dywidendę. Firma inwestycyjna lub Bank nie obciąża klienta żadnymi opłatami.

$$K = 0$$

$$Zbk = 200$$

$$Zk = 200$$

$$W = 0/200 * 100\% = 0\%$$

Koszty wynoszą zero. Klient powinien co do zasady otrzymać informację, że nie został obciążony żadnymi kosztami.

6) Klient miał wyłącznie korektę prowizji.

Klient nie wykonywał ruchów na koncie, miał korektę prowizji.

W takim przypadku koszty klienta są ujemne, a klient uzyskał zwrot pobranej wcześniej prowizji.

$$Z + K = 0$$

Klient powinien otrzymać informację, że uzyskał zwrot prowizji, który wpłynął na wzrost aktywów na rachunku.

Q&A i komentarze

1. Pkt 2 i 3 – wartość początkowa inwestycji / wartość końcowa inwestycji

Q.

Należy mieć na uwadze, że Klient ma możliwość zdeponowania nabytych w obrocie pierwotnym instrumentów finansowych na rachunku papierów wartościowych w innym DM.

Więc może być taka sytuacja, że:

- klient ma aktywa o wartości 0 zł.
- 21.05 kupuje np. obligacje w publicznej ofercie pierwotnej za 100 000 zł, ale deponuje te IF na rachunku w innym DM. Podmiot świadczący usługę oferowania pobiera od emitenta prowizję success fee.
- Wartość aktywów rośnie i na koniec roku notuje np. 20% wzrost.

Czy Firma inwestycyjna lub Bank pokaże wyłącznie stratę w postaci kosztów oferowania?

A.

Do tego typu przypadków należy podchodzić indywidualnie. W tym przypadku wartość aktywów może wzrosnąć, ale nie wzrośnie zwrot z inwestycji. Strata wystąpi kiedy klient poniósł dodatkowe koszty za nabycie instrumentów finansowych lub gdy wartości/rynkowa wycena nabytych instrumentów spadła.

Prowizja od emitenta jest wynagrodzeniem za świadczenie usługi oferowania. Usługa oferowania jest usługą świadczoną na rzecz emitenta/ wystawcy/ sprzedającego. Na rzecz klienta Firma inwestycyjna lub Bank świadczy usługę przyjmowania i przekazywania zleceń. Wynagrodzenie za oferowanie nie jest ujmowane w raportach na temat kosztów ex-post przekazywanych klientowi, któremu nie jest świadczona usługa oferowania (np. inwestorowi).

Jeżeli Firma inwestycyjna lub Bank pobiera prowizję bezpośrednio od klienta, to zgodnie z pkt 12 załącznika 2 jest to opłata za IPO i jest prezentowana jako koszt związany ze świadczeniem usługi. Dotyczy to przydziału poza systemem GPW, w takim przypadku, jeżeli opłacenie zapisu następuje z rachunku maklerskiego, powinno być traktowane jak wypłata, a zapisanie papierów na rachunku jak transfer. Jeżeli akcje są deponowane w innym domu maklerskim, koszt i zysk bez kosztów będą równe

opłacie za IPO, a wpływ kosztów na zwrot z inwestycji 100%. Jest to akceptowalne. Ewentualny wzrost wartości instrumentu wykaże podmiot, w którym instrumenty zostały zdeponowane.

Q.

- 1.01 klient ma aktywa o wartości 0 zł.
- 1.02 nabywa na GPW akcje za 100 000 zł,
- 1.12 akcje osiągają wartość 200 000 zł. Klient sprzedaje akcje w tym dniu i realizuje zysk w wysokości 100%.
- Na koniec roku ma aktywa 0 zł.

Czy w tej sytuacji Firma inwestycyjna lub Bank pokaże koszt na poziomie 100%, bowiem $Zbk=0$?

A.

Wartość początkowa i końcowa inwestycji to saldo instrumentów finansowych i środków pieniężnych. Pomijając koszty, które nie zostały uwzględnione w powyższym przykładzie, jeżeli saldo początkowe 1.01 wynosi zero przed nabyciem akcji musiała zostać dokonana wpłata w wysokości 100 000 zł. Jeżeli wartość końcowa wynosi zero po sprzedaży akcji musiała zostać dokonana wypłata w wysokości 200 000 zł.

$Zbk = \text{wartość końcowa} - \text{wartość początkowa} - \text{wpłaty} + \text{wypłaty}$

$Zbk = 0 - 0 - 100\,000 + 200\,000 = 100\,000$ (a nie zero)

Jeżeli założymy, że koszty wynosiły 1 000 zł to wpływ kosztów na zwrot wynosi 1%

Q.

Jak należy przedstawiać wartość inwestycji w przypadku kontraktów terminowych?

A.

Kwotę inwestycji (zainwestowanego kapitału) wykazuje się jako kwotę wniesionego depozytu. Przedstawianie wartości kontraktu w związku z występującą dźwignią finansową spowodowałoby zniekształcenie wyniku klienta.

2. Pkt 6 – Koszty usługi

Q.

Czy w przypadku IPO należy prezentować koszt dla każdej usługi osobno?

A.

W przypadku IPO jest to usługa przyjmowania i przekazywania zleceń, zlecenia na GPW – usługa wykonywania i kolejna usługa to prowadzenie rachunku. W ramach rachunku maklerskiego koszty wszystkich tych usług są prezentowane łącznie.

3. Pkt. 12 Opłata za IPO

Q.

Czy ta pozycja dotyczy wyłącznie wynagrodzenia Firmy inwestycyjnej lub Banku za usługę oferowania akcji? Przyjęcie zapisu to usługa przyjmowania i przekazywania zleceń.

A.

Należy pokazywać opłatę za IPO pobieraną przez Firmy inwestycyjnej lub Banku od klienta. Jeżeli jest to wynagrodzenie domu maklerskiego od emitenta za usługę oferowania nie uwzględniamy tego w kosztach ex-post dla klienta. Usługa oferowania jest usługą świadczoną na rzecz emitenta/ wystawcy/ sprzedającego.

Q.

W jakim celu rozdziela się Opłatę za IPO od Kosztu oferowania?

A.

Opłata za IPO to opłata od klienta związana ze świadczeniem usługi, np. przyjmowania i przekazywania zleceń.

Koszt oferowania to opłata związana z instrumentem, o ile jest odejmowany od ceny instrumentu.

Q.

Czy pozycja ta dotyczy ofert publicznych w rozumieniu Rozporządzenia prospektowego. Czy taka jest intencja? Czy też chodzi o oferty publiczne w rozumieniu ustawy o ofercie publicznej w brzmieniu obowiązującym w dniu wydania przez UKNF stanowiska w przedmiotowym zakresie? Wymaga to doprecyzowania.

A.

Zgodnie z ustawą o ofercie, przez pojęcie oferty publicznej rozumie się ofertę w rozumieniu Rozporządzenia prospektowego.

4. Pkt. 24 Strata z inwestycji bez uwzględnienia kosztów (Sbk)

Q.

Należy wziąć pod uwagę, że w niektórych przypadkach Sbk może oznaczać Zbk. Mowa o sytuacji w której strata jest minimalna a koszty relatywnie wysokie.

A.

W powyższym przykładzie klient poniósł koszty usługi i osiągnął niewielki zysk z inwestycji (mniejszy od kosztów). Klient poniósł stratę z kosztami (Sk) i osiągnął zysk bez kosztów (Zbk). Jest to sytuacja, w której zastosowanie przyjętej metody obliczeń wpływu kosztów na zwrot z inwestycji przynosi wynik większy niż 100%.

W takim przypadku, klient powinien uzyskać informację, że wpływ ten wyniósł więcej niż 100% i że koszty obciążły go w większym stopniu, niż osiągnął on zwrot z inwestycji. Należy również wskazać, że strata jest w całości spowodowana kosztami.

5. Pkt. 25 d)

Q.

Klient kupił w danym roku wyłącznie akcje w ofercie pierwotnej. Cena akcji na koniec roku jest równa cenie nabycia (cenie emisyjnej). Zatem Firma inwestycyjna lub Bank pokazuje, że $Zbk=0$.

Ale z uwagi na fakt, że emitent poniósł koszty oferowania, marketingu, PCC etc. Firma inwestycyjna lub Bank raportuje klientowi, że występuje Sk. Co jest trudne do wyjaśnienia Klientowi, bo w rzeczywistości różnica między saldem na koniec a saldem na początek roku zarówno z uwzględnieniem kosztów, jak i bez nich, jest w obu przypadkach 0.

A.

Cel regulacji dotyczącej przekazywania kosztów i opłaty jest rozumiany jako konieczność przekazania klientowi informacji o kosztach i opłatach pobranych przez Firmę inwestycyjną, Bank lub osoby trzecie w związku ze świadczoną na jego rzecz usługą, tak aby klient miał świadomość tych kosztów i ich wpływu na zwrot z inwestycji. Zarówno treść jak i forma informacji przekazywanych klientowi powinny dawać jasny obraz i wysokość tych kosztów i nie mogą w żadnym wypadku wprowadzać klienta w błąd. W konkluzji:

- 1) W przypadku, gdy klient otrzymywałby jednocześnie od Firmy inwestycyjnej lub Banku, które przyjęły od niego zapis informację o wynagrodzeniu za usługę oferowaną świadczoną na rzecz emitenta, taka informacja potencjalnie mogłaby przekazywać klientowi zniekształcone dane co do wpływu tych kosztów na zysk z inwestycji w akcje. Byłyby to bowiem wyłącznie cząstkowe koszty przeprowadzenia oferty.
- 2) Przyjmowanie zapisów od inwestora jest usługą przyjmowania i przekazywania zleceń, a usługa ta jest świadczona w ramach umowy

pomiędzy Firmą inwestycyjną lub Bankiem a klientem. Informację o kosztach tej usługi Firma inwestycyjna oczywiście powinna przekazać takiemu klientowi.

- 3)** Usługa oferowania jest natomiast usługą świadczoną nie na rzecz inwestora, ale na rzecz emitenta, na podstawie umowy (często konsorcjalnej) zawartej pomiędzy emitentem a Firmą/Firmami inwestycyjnymi (Bankiem/Bankami) zaangażowanymi w ofertę. Wynagrodzenie tych podmiotów jest tylko **elementem kosztów oferty, a pełny obraz tych kosztów i ich wpływ na inwestycję daje dopiero raport bieżący o kosztach, przekazany przez emitenta po zakończeniu oferty.**

Mając na uwadze powyższe, możliwe jest zawarcie w raporcie o kosztach dla klienta, od którego Firma inwestycyjna przyjęła zapis (wykonała usługę przyjmowania i przekazywania zleceń) odesłania do odpowiedniego dokumentu, sporządzonego w związku z ofertą, prezentującego wynagrodzenie za usługę oferowania świadczoną na rzecz emitenta. Dotyczy to jednak **wyłącznie kwestii kosztów oferowania instrumentów finansowych**, które to koszty były poniesione przez emitenta (a nie były ponoszone przez klienta).